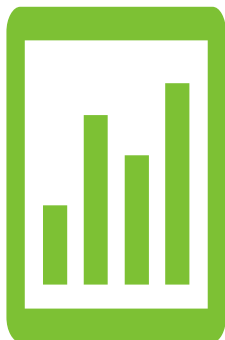

WYZWANIA W ZAKRESIE BUDOWY GOSPODARKI W OBIEGU ZAMKNIĘTYM W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM

MEGATRENDY

przyrost ludności / urbanizacja

rozwój globalnego rynku

przekształcanie się społeczeństw przemysłowych w informatyczne

zielony ład, w tym zasady taksonomii

zmiany klimatu, degradacja ekosystemów i utrata bioróżnorodności

postępujące kurczenie się zasobów i wzrost ich cen

rosnąca ilość wygenerowanych odpadów

zmiany prawne i wzrost oczekiwań społeczeństwa odnośnie jakości życia

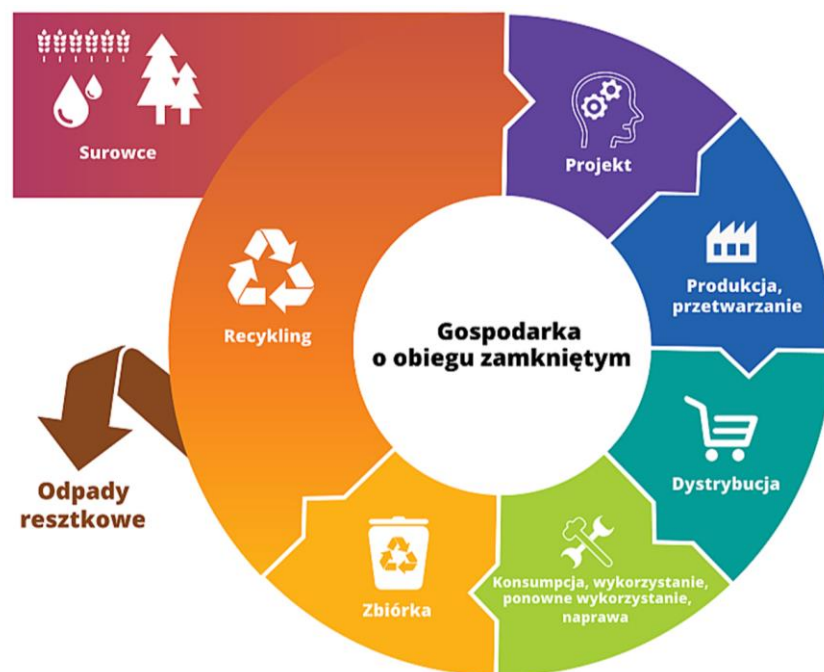
Do 2050 roku powinno się zwiększyć efektywność wykorzystania zasobów 4 do 10 razy

GOSPODARKA O OBIEGU ZAMKNIĘTYM

GOZ to gospodarka, w której:

- **wartość** produktów, materiałów i zasobów w gospodarce jest utrzymywana **tak długo, jak to możliwe**,
- wytwarzanie odpadów ograniczone do minimum,
- zmierza do stworzenia zrównoważonej, niskoemisyjnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarki.

W dniu 2 lipca 2014 r. Komisja Europejska przyjęła komunikat „Ku gospodarce o obiegu zamkniętym: program „zero odpadów dla Europy” oraz załącznik, aby ustanowić wspólne i spójne ramy prawne w UE, w celu promowania tego modelu gospodarki

W 2020 roku KE przyjęła **nowy plan działań na rzecz GOZ** oraz wzmocnienia konkurencyjności unijnej gospodarki przy uwzględnieniu potrzeb środowiska naturalnego -> **systemowa zmiana, która umożliwi szerokie wykorzystanie zasobów nadających się do ponownego użycia; ekoprojektowanie!!**

GOSPODARKA O OBIEGU ZAMKNIĘTYM

GOZ opiera się na 3 zasadach:

Zasada 1: Zachowanie i wzbogacanie kapitału naturalnego poprzez kontrolę ograniczonych zasobów i **równoważenie strumieni zasobów odnawialnych.**

Zasada 2: Optymalizacja wykorzystania surowców poprzez utrzymywanie produktów, komponentów i materiałów w obiegu, z zachowaniem ich najwyższej użyteczności **w cyklach technicznym i biologicznym**

Zasada 3: Rozwijanie wydajności systemu poprzez identyfikację i usuwanie negatywnych efektów zewnętrznych (**ciągła optymalizacja**)

DOKUMENTY KIERUNKOWE

MAPA DROGOWA

Transformacji w kierunku
gospodarki o obiegu
zamkniętym

**POLSKA DROGA
DO GOSPODARKI
O OBIEGU ZAMKNIĘTYM**

OPIS SYTUACJI I REKOMENDACJE

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 2.12.2015 r.
COM(2015) 614 final

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW

Zamknięcie obiegu - plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym

EUROPEAN COMMISSION

Brussels, 11.3.2020

COM(2020) 98 final

COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS

A new Circular Economy Action Plan

For a cleaner and more competitive Europe

CIRCULAR ECONOMY

Closing the loop

AN AMBITIOUS EU CIRCULAR ECONOMY PACKAGE

CIRCULAR ECONOMY

GiG Instytut
Badawczy

MAPA DROGOWA GOZ

Zestaw narzędzi, **nie tylko legislacyjnych**, które mają na celu stworzenie warunków do wdrożenia w Polsce nowego modelu gospodarczego.

Proponowane działania dotyczą przede wszystkim prac analityczno-koncepcyjnych, informacyjno-promocyjnych oraz koordynacyjnych w obszarach znajdujących się we właściwości poszczególnych resortów.

Priorytety GOZ w Polsce:

1. Innowacyjność, wzmocnienie współpracy pomiędzy przemysłem i sektorem nauki, a w efekcie wdrażanie nowatorskich rozwiązań w gospodarce.
2. Stworzenie europejskiego rynku na surowce wtórne, na którym łatwiejszy byłby ich przepływ.
3. Zapewnienie wysokiej jakości surowców wtórnych, które wynikają ze zrównoważonej produkcji i konsumpcji.
4. Rozwój sektora usług.

ZMIANA MODELU GOSPODAROWANIA I SPOSOBU MYŚLENIA

Zapobieganie powstawaniu odpadów może być realizowane poprzez zastosowanie działań mających na celu zmniejszenie:

- ilości odpadów, także przez ponowne użycie bądź wydłużenie okresu dalszego użytkowania danego produktu,
- niekorzystnego oddziaływania wytworzonych odpadów na środowisko, a także zdrowie ludzi,
- zawartości substancji niebezpiecznych w produkcie oraz w materiale.

SPRAWIEDLIWA TRANSFORMACJA

CEL: umożliwienie regionom łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu

dywersyfikacja i modernizacja gospodarek lokalnych

mitigacja negatywnego wpływu transformacji energetycznej na zatrudnienie

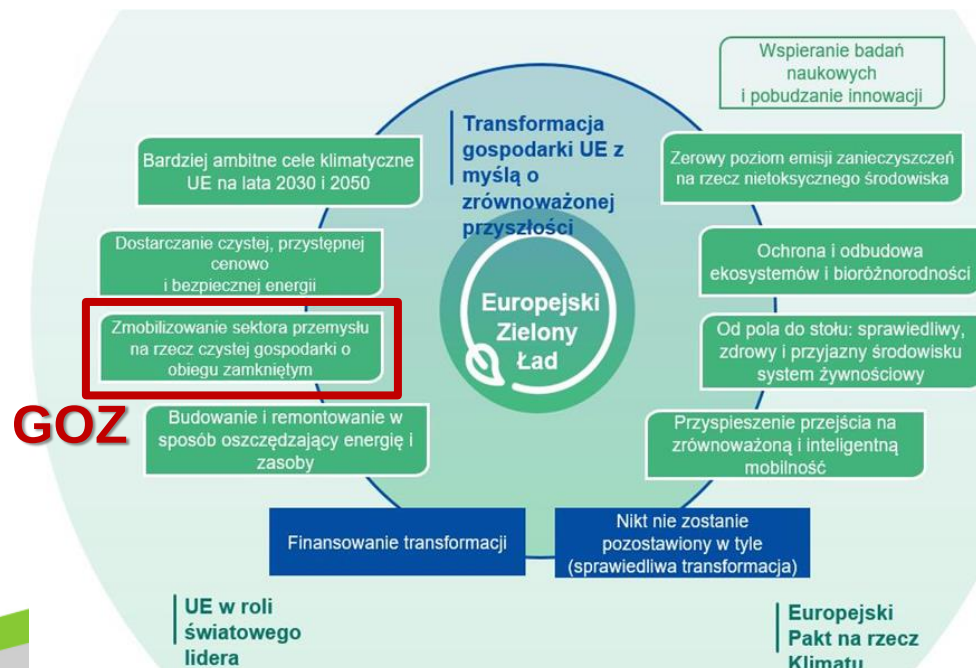
7,5 mld euro

na wsparcie społecznej i gospodarczej transformacji regionów węglowych UE

Wzmacnianie gospodarki o obiegu zamkniętym w tym poprzez zapobieganie powstawaniu odpadów i ograniczanie ich ilości, efektywne gospodarowanie zasobami, ponowne wykorzystywanie, naprawy oraz recykling

EUROPEJSKI ZIELONY ŁĄD

ZRÓWNOWAŻONE INWESTYCJE

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088

Cele środowiskowe:

- a) łagodzenie zmian klimatu;
- b) adaptacja do zmian klimatu;
- c) zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich;
- d) przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym;**
- e) zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola;
- f) ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów.

GOZ to nie tylko innowacje technologiczne i produktowe, ale także nowe **rozwiązania systemowe, legislacyjne, organizacyjne, finansowe i edukacyjne** z uwzględnieniem łańcucha wartości i wszystkich interesariuszy.

GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI W PERSPEKTYWIE 2030 R.

14 czerwca 2018 r. w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej opublikowany został pakiet dyrektyw odpadowych, którego celem jest transformacja modelu gospodarczego z linearnego na cyrkularny wraz ze szczegółowymi celami dla odpadów opakowaniowych.

	2025	2030
Masa odpadów komunalnych	55%	60%
Odpady opakowaniowe	65%	70%
Tworzywa sztuczne	50%	55%
Drewno	25%	30%
Metale żelazne	70%	80%
Aluminium	50%	60%
Szkło	70%	75%
Papier i karton	75%	85%

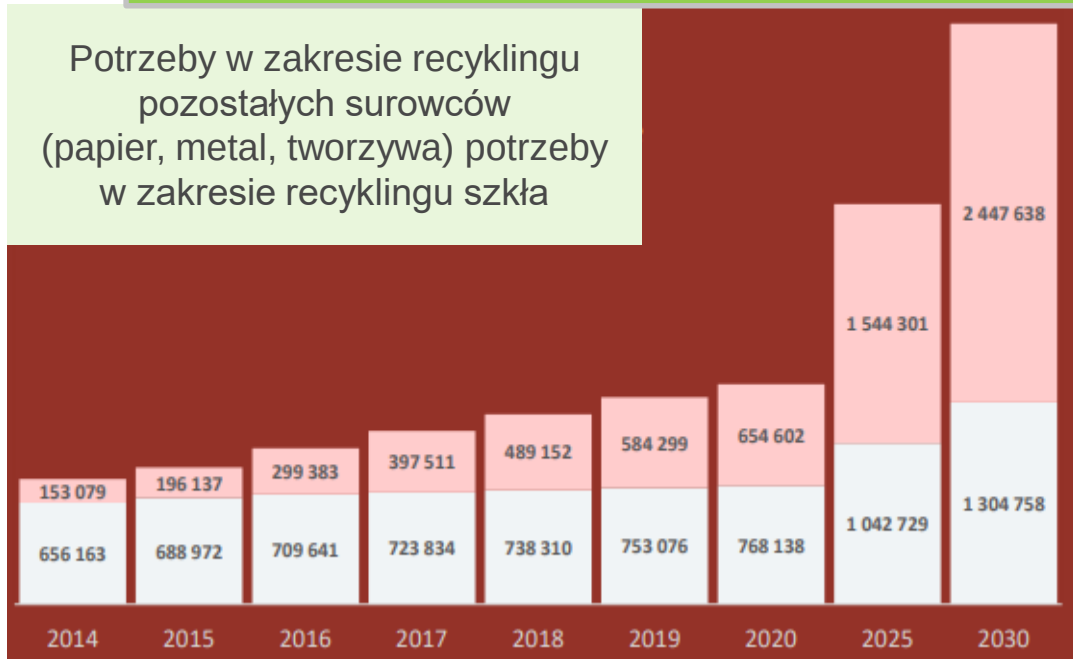
WYZWANIA SYSTEMOWE

**Realizacja już dziś obowiązujących wymagań
(implementacja znowelizowanych dyrektyw)**

**= zwiększenie potrzeb
zbiórki i recyklingu**

**Intensyfikacja działań, nowe modele i
innovacyjne rozwiązania**

Potrzeby w zakresie recyklingu
pozostałych surowców
(papier, metal, tworzywa) potrzeby
w zakresie recyklingu szkła

**= zwiększenie inwestycji w
te obszary i ponoszenie
znacząco wyższych
kosztów operacyjnych.**

**Podniesienie efektywności
zbiórki selektywnej.**

**Zielone/innovacyjne
zamówienia publiczne.**

GOZ – DZIAŁANIA REGULACYJNE

Opracowanie norm środowiskowych dla surowców wtórnych

Ułatwienie identyfikacji i stosowanie na jednolitym rynku

Wdrożenie strategii dot. tworzyw sztucznych

Poprawa recyklingu, likwidacja śmieci w morzach i usuwanie potencjalnie niebezpiecznych substancji chemicznych; Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko

Zmiana rozporządzenia w sprawie nawozów

Identyfikacja nawozów organicznych i wytwarzanych z odpadów na jednolitym rynku; wzrost znaczenia biologicznych składników pokarmowych

Ograniczenie odpadów spożywczych

Wspólna metodyka pomiarów; poprawa oznaczania dat ważności

Wtórne wykorzystywanie oczyszczonych wód

Minimalne wymagania dotyczące wtórnego wykorzystywania oczyszczonych wód

Osady ściekowe

Zalecenia/trendy KE dot. obszarów przekształcania odpadów w zasoby oraz domknięcia obiegu materiałów odzyskanych; ujednolicone zasady dot. produkcji nawozów org. z surowców wtórnych

ODPADY SPOŻYWCZE

Aby zapobiec marnotrawieniu żywności i znaleźć rozwiązania dostosowane do sytuacji w poszczególnych krajach i regionach, niezbędne jest podjęcie działań przez **państwa członkowskie, regiony, miasta oraz przedsiębiorstwa na każdym etapie łańcucha wartości.**

ŚCIEKI I WODY ODPADOWE

Ponowne wykorzystywanie oczyszczonych ścieków, m.in. poprzez opracowanie przepisów dotyczących minimalnych wymagań w zakresie ponownego wykorzystania wody.

BIOMASA I BIOPRODUKTY

Efektywne wykorzystywanie biozasobów za pomocą środków takich jak wytyczne i upowszechnianie najlepszych praktyk w zakresie kaskadowego wykorzystywania biomasy oraz wspieranie innowacji w biogospodarce.

ODPADY Z BUDOWY I ROZBIÓRKI

Odzysk cennych zasobów i odpowiednie gospodarowanie odpadami w sektorze budownictwa i rozbiórki, jak również wdrożenie metod ułatwiających ocenę efektywności środowiskowej budynków.

OBSZARY PRIORYTETOWE

DIALOG SPOŁECZNY

Przestawienie się na gospodarkę o obiegu zamkniętym wymaga również wykwalifikowanej siły roboczej o konkretnych, a niekiedy nowych umiejętnościach oraz możliwości zatrudnienia i dialogu społecznego.

INNOWACJE

Aby gruntownie zmienić nasze sposoby produkcji i konsumpcji oraz przekształcić odpady w produkty o wysokiej wartości dodanej, będziemy potrzebowali nowych technologii, procesów, usług i modeli biznesowych, które ukształtują przyszłość gospodarki i społeczeństwa

WSPÓŁPRACA MIĘDZYSEKTOROWA I INTERDYSCYPLINARNA

RÓŻNE WYMIARY GOZ

INTELIGENTNE SPECJALIZACJE W TRANSFORMACJI POLSKIEJ GOSPODARKI W KIERUNKU GOZ

KIS 7. Gospodarka o obiegu zamkniętym - woda, surowce kopalne, odpady

Krajowe Inteligentne Specjalizacje

wskazuje preferencyjne obszary wsparcia prac badawczych, rozwojowych i innowacyjnych (B+R+I), służące transformacji polskiej gospodarki w kierunku modelu gospodarki o obiegu zamkniętym

KIS 7.

Obszary tematyczne

- I. POZYSKANIE SUROWCÓW
- II. EKOPROJEKTOWANIE
- III. PRZETWÓRSTWO I PRODUKCJA
- IV. ODPADY I ŚCIEKI

Regionalne Inteligentne Specjalizacje

Województwo Śląskie:

Energetyka

Medycyna

Technologie informacyjne i komunikacyjne

Zielona gospodarka

Przemysły wschodzące

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030” ZIELONE ŚLĄSKIE

Wizja rozwoju województwa śląskiego: ZIELONE ŚLĄSKIE

Województwo śląskie będzie nowoczesnym regionem europejskim o konkurencyjnej gospodarce, będącej efektem odpowiedzialnej transformacji, zapewniającym możliwości rozwoju swoim mieszkańcom i oferującym wysoką jakość życia w czystym środowisku.

CEL STRATEGICZNY A: Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej	CEL STRATEGICZNY B: Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca	CEL STRATEGICZNY C: Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni	CEL STRATEGICZNY D: Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym
• Cel operacyjny: A.1. Konkurencyjna gospodarka	• Cel operacyjny: B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych	• Cel operacyjny: C.1. Wysoka jakość środowiska	• Cel operacyjny: D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny
• Cel operacyjny: A.2. Innowacyjna gospodarka	• Cel operacyjny: B.2. Aktywny mieszkaniac	• Cel operacyjny: C.2. Efektywna infrastruktura	• Cel operacyjny D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu
• Cel operacyjny: A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość	• Cel operacyjny: B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki	• Cel operacyjny: C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu	• Cel operacyjny D.3. Nowoczesna administracja publiczna

GOZ W REGIONIE

dla osiągnięcia w pełni rozwiniętej gospodarki cyrkularnej w regionie

- 1 Ustalenie strategii wdrażania GOZ
(plan gospodarki odpadami)
- 2 Zachęty i szkolenia dla sektora przedsiębiorstw,
w tym z sektora komunalnego
- 3 Edukacja kadry administracyjnej i
inżynierskiej
- 4 Wdrożenie nowych modeli biznesowych:
naprawy, ponownego wykorzystania,
redystrybucji i udostępniania
- 5 Wykorzystanie bioodpadów

REGIONALNE OBSERWATORIUM

SPECJALISTYCZNE TECHNOLOGIE DLA OCHRONY ŚRODOWISKA

- wsparcie i usprawnienie zarządzania rozwojem technologicznym regionu
  - wzmocnienie potencjału adaptacyjnego regionu
- integracja działań na linii administracja – przemysł - nauka

TECHNOLOGIE PRZYSZŁOŚCIOWE

Program Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego na lata 2019- 2030

Aktualizacja technologii
przyszłościowych uwzględniająca
ich rozwój, innowacyjność
i zmieniający się stan wiedzy

Biotechnologie dla ochrony środowiska

Biosynteza z wykorzystaniem bioreaktorów,
Bioprosesowanie
Technologie produkcji i odzysku biopolimerów
Biorolnictwo
Bioremediacja
Biofiltracja
Bioodsiarczanie

Technologie poprawy jakości terenów zdegradowanych

Technologie remediacji wód i gruntów
Technologie rekultywacji
Renaturyzacja

Technologie gospodarowania odpadami

**Technologie zapobiegania powstawaniu
odpadów (GOZ)**
Technologie odzysku i recyklingu
Technologie unieszkodliwiania odpadów
Technologie składowania odpadów
Technologie segregacji odpadów

Technologie wody i ścieków

Technologie oczyszczanie ścieków
Technologie uzdatniania wody
Technologie transportu wody i ścieków
Technologie odzysku wody

Technologie ochrony powietrza

Technologie ograniczania emisji
zanieczyszczeń
Technologie oczyszczania gazów
Technologie wychwytywania gazów

Technologie zarządzania środowiskiem

Systemy monitorowania i prognozowania stanu i
jakości środowiska
Inteligentna infrastruktura ochrony środowiska

GOZ REGIONALNY – PRZYKŁAD LUKSEMBURGA

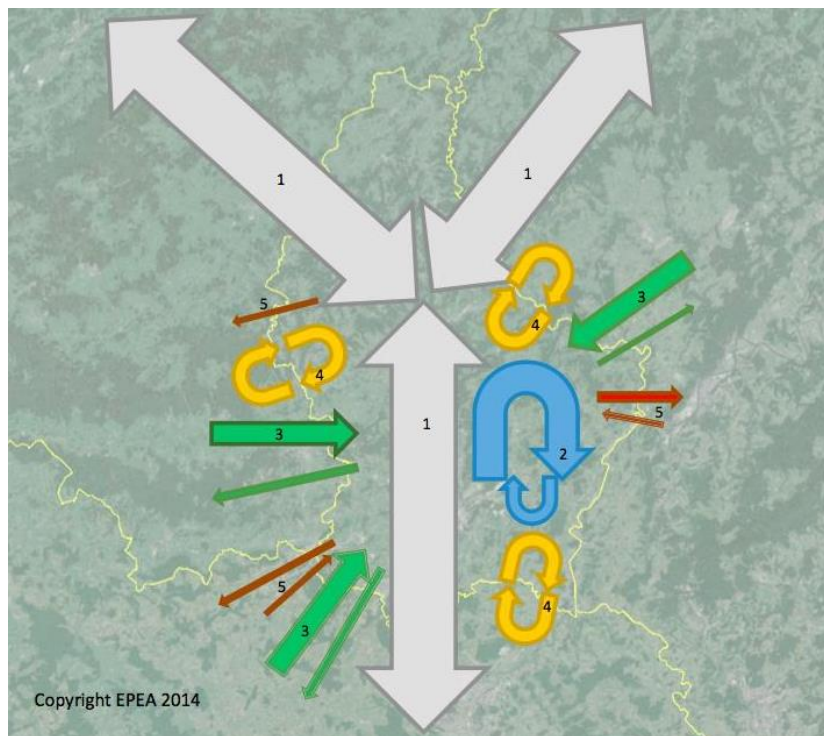
Zakres studium:

- Analiza istniejących **praktyk gospodarki obiegu zamkniętego** w Luksemburgu i określenie możliwości przyspieszenia procesu przejścia na ten model gospodarki w formie mapy drogowej,
- Analiza stanu wraz z **identyfikacją strumieni odpadów**,
- Wywiady z zainteresowanymi stronami, obejmujących większość sektorów gospodarki i zainteresowane strony z sektora publicznego i prywatnego,
- Przegląd ponad 150 sprawozdań na tematy związane z GOZ lub opracowań dotyczących przemysłu i gospodarki Luksemburga,
- Wykaz ponad 100 **przykładów produktów certyfikowanych pod kątem zgodności z założeniami GOZ**, jak również 15 **przykładów wdrożonych systemów**.

EFEKT: opracowanie mapy drogowej wdrożenia gospodarki cyrkularnej dla Luksemburga

ANALIZA STANU – STRUMIENIE ODPADÓW

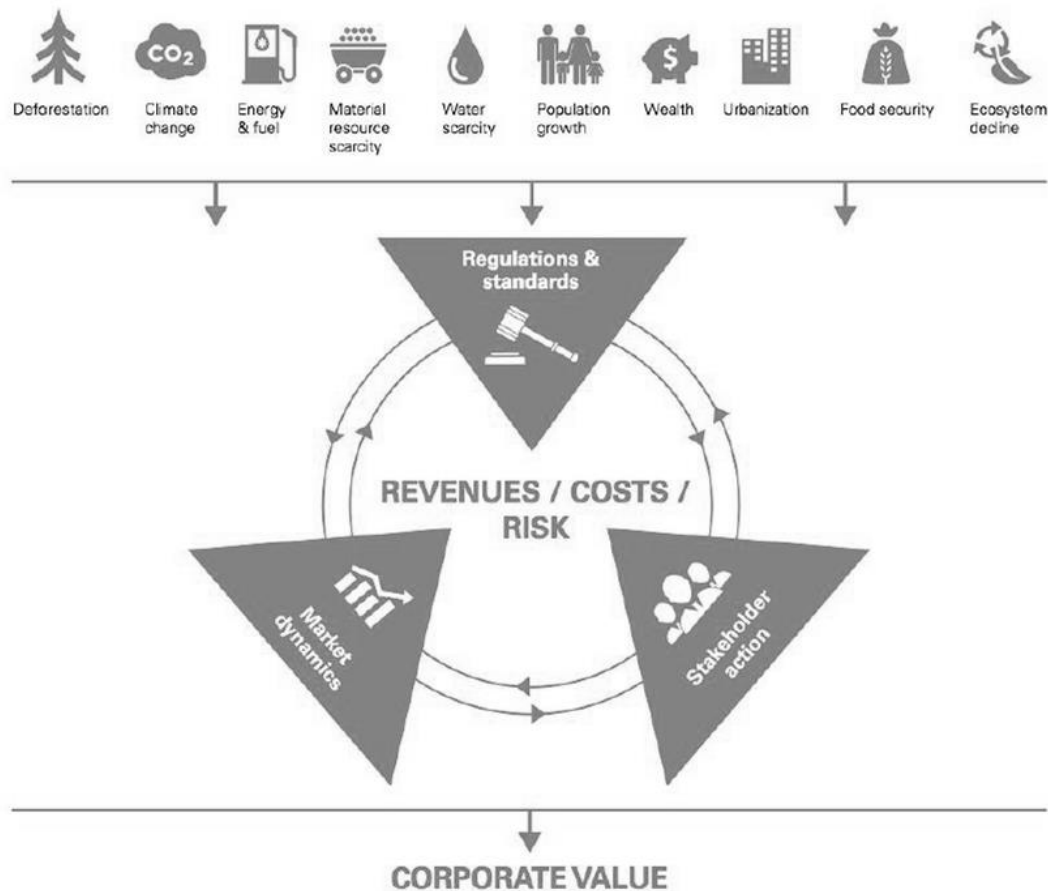
Określenie struktury przepływu materiałów wraz z identyfikacją luk w systemie

1. Szary	Tranzyt 50 mln ton materiałów węzłami transportowymi Luksemburga (<i>Luxembourg Logistics Cluster 2013</i>)
2. Niebieski	Odpady obojętne , w tym pochodzące z wyrobisk - 10,5 mln ton (<i>EEA, 2010</i>)
3. Zielony	Import 3,6 mln ton paliwa
4. Żółty	Stal i aluminium : import/eksport 2,2 mln ton (<i>Arcelor Mittal & EPEA</i>)
5. Czerwony	Odpady : wywóz 823 000 ton (<i>Statec 2013</i>)

**6,2 -10 mln ton
emisji CO₂**

- ▶ Największa frakcja odpadów stałych obejmuje, **odpady pochodzące z wykopów budowlanych oraz odpady drogowe**: na poziomie 9,6 - 10 milionów ton rocznie (zagospodarowanie poprzez składowanie).
- ▶ **Paliwa kopalne** na cele energetyczne: 3,7 - 3,9 mln ton rocznie jest importowanych do Luksemburga i spalanych, co powoduje znaczne emisje.
- ▶ **Składniki odżywcze w ściekach** - większość składników odżywczych, które trafiają do ścieków komunalnych, jest tracona przez systemy rzeczne lub spalana – konieczne jest podjęcie kroków w celu ich odzysku

NOWY MODEL REGIONALNY - LUKSEMBURG

Jednym z przejawów GOZ jest **stymulowanie warunków sprzyjających zróżnicowanym i lepszym wyborom konsumentów za sprawą**

- usług dzierżawy,
- wynajmu lub
- współużytkowania,

stanowiących alternatywę dla posiadania produktów na własność.

Kluczowe czynniki stymulujące proces transformacji gospodarki

Źródło: Luxembourg as a knowledge capital and testing ground for the circular economy. National Roadmap to positive impacts. Tradition, Transition, Transformation, 2014

DOBRE PRAKTYKI

Amsterdam – Park 20/20

Circular Amsterdam

Park 20|20 – zamknięty obieg wody, własne systemy oczyszczania, podziemne zbiorniki używane do regulacji temperatury – wszystko służy temu, aby inwestycja jak w najmniejszym stopniu konsumowała nieodnawialne zasoby. **Architektura Cradle to Cradle.**

W Holandii ponad 810 tys. miejsc pracy (ok. 8% całego rynku pracy) jest bezpośrednio lub pośrednio „cyrkularna”

20
PARK
20

Share Success
Together Now

GIG Instytut
Badawczy

MODELE GOZ W PRZEDSIĘBIORSTWACH

Używanie materiałów z recyklingu jako surowców do produkcji nowych produktów

downcycling

upcycling

Włączenie materiałów z jednego lub więcej zużytych produktów do tworzenia nowego produktu niższej jakości lub wyższej jakości / wartości

Udostępnianie usług, narzędzi i produktów powiązanych w celu poprawy efektywności wykorzystania zasobów

industrial symbiosis

collection services

Świadczenia usługi zbierania starych lub zużytych produktów

LOGISTYKA ZWROTNA

1. opiera się na koncepcji zarządzania przepływami strumieni materiałów odpadowych oraz sprzężonych z nimi przepływami informacji,
2. umożliwia **efektywne gromadzenie, segregację, przetwarzanie oraz ponowne wykorzystania odpadów według przyjętych zasad technicznych i procesowych, spełniających wymogi normalizacyjne i prawne ochrony środowiska,**
3. umożliwia podejmowanie technicznych i organizacyjnych decyzji w kierunku zmniejszenia negatywnych skutków oddziaływania na środowisko, które towarzyszą realizacji procesów w logistycznych łańcuchach dostaw

Uwzględnienie strumienia zasilającego produkcję pochodzącego z odzyskanych surowców, pozwala zamknąć obieg materiałowy i uzyskać **zamkniętą pętlę w łańcuchu dostaw** (ang. Closed Loop Supply Chain).

Dla przedsiębiorców logistyka zwrotna to przede wszystkim część przepływów (logistyki), które odbywają się po sprzedaniu produktu.

Domknięcie pętli może dokonywać się na różne sposoby, na przykład przez ponowne użycie produktów jako całości, komponentów lub materiałów, z których składał się produkt. Zamknięcie pętli oznacza, iż materiały krążą w obiegu zamkniętym, nie stają się odpadami.

PRAKTYCZNE WDROŻENIA - PRZYKŁADY

według sześciu działań wytypowanych przez Fundację Ellen MacArthur

Wirtualizacja (Virtualise)

Optymalizacja (Optimise)

GROUP

Eliminowanie w procesie produkcyjnym chemikaliów uważanych za niebezpieczne i ustala ich wartości dopuszczalne dla gotowych produktów

Zamykanie obiegów (Loop)

Firma skupuje stare, używane telefony nawet niesprawne i od innych operatorów

Współużytkowanie (Share)

Wynajem pokoi, mieszkań, domów bezpośrednio od ich właścicieli

Wymiana (Exchange)

Zastępowanie w materiałach eksploatacyjnych Saphira Eco komponentów mineralnych i syntetycznych na surowce odnawialne

PRZYKŁADY WDROŻENIA MODELI BIZNESOWYCH GOZ W GRUPIE VELUX

Przykład analizy cyklu życia okna dachowego wyprodukowanego i użytkowanego w Europie Centralnej

Wspieranie celu zrównoważonego rozwoju nr 15

PRZYKŁADOWE MODELE BIZNESOWE GOZ

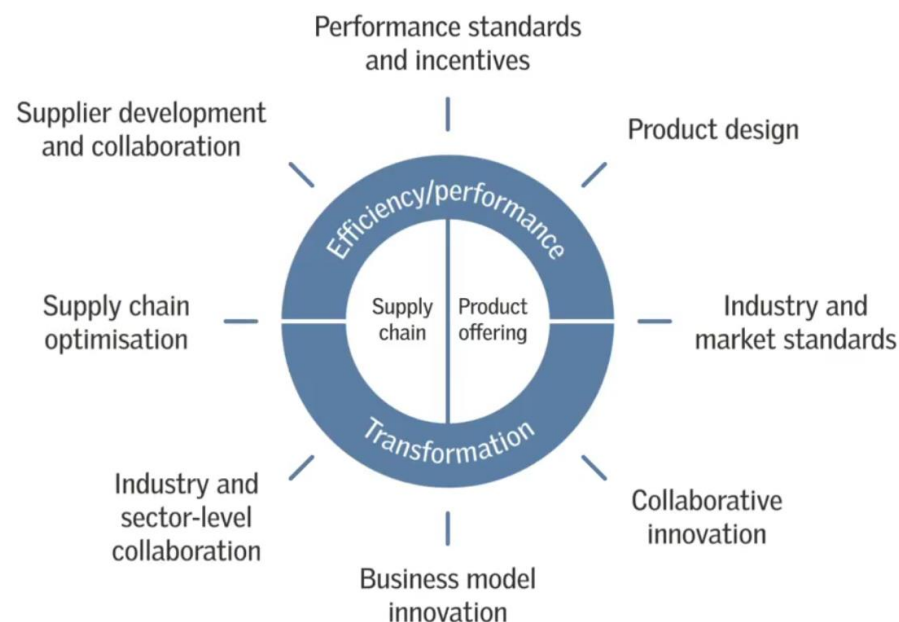
- System transportu produktów CUBE
- Bioboiler

KORZYŚCI WDROŻENIA ROZWIĄZAŃ GOZ

- Ograniczenie kosztów produkcji
- Poprawa bezpieczeństwa dostaw energii
- Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy pracowników
- Gotowość do spełnienia podwyższonych norm ekologicznych
- Tworzenie produktu przyjaznego środowisku

„Zobowiązujemy się do zrealizowania inicjatywy **Lifetime Carbon Neutral do 2041 r.**, neutralizując emisję CO₂ powstałą w ciągu 100 lat naszej działalności i **zmniejszając nasz przyszły ślad węglowy**”

— David Briggs, CEO Grupy VELUX

DOBRE PRAKTYKI

PWiK CZĘSTOCHOWA (Polska)

- realizowanie działalności z możliwie najmniejszą negatywną ingerencją w środowisko przyrodnicze – wzrost aktywności gospodarczej nie może wiązać się ze zwiększeniem wykorzystania zasobów przyrody,
- zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów wody – redukcja strat wody, wykorzystanie czystej wody,
- ograniczenie i ponowne wykorzystanie odpadów.

Wywieranie pozytywnego wpływu na poszczególne etapy cyklu życia jest **zintegrowany system gospodarowania i ochrony zasobów wodnych** Głównego Zbiornika Wód Podziemnych 326.

Określanie „śladu wodnego”

Uświadomienie społeczności lokalnej jaka ilość wody zużywana jest przez nich w sposób pośredni - na wytworzenie dóbr i usług, z których każdego dnia korzystają. Przy określaniu śladu wodnego wykorzystywana jest ankieta znajdująca się na stronie organizacji **Water Footprint Network**.

Wydłużenie cyklu życia oraz większa wydajność zasobów przyrodniczych poprzez symbiozę technologiczną - ograniczania ładunku substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (głównie metali ciężkich), odprowadzanych ze ściekami przemysłowymi do sieci kanalizacyjnej.

EKSPERTYZA PN: REKOMENDACJE DLA ZAGOSPODAROWANIA KOMUNALNYCH OSADÓW ŚCIEKOWYCH W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM

Praca realizowana na podstawie umowy z dn. 12.03.2020 (nr w GIG NAP/7713/2020/DZ), zawartej pomiędzy **Głównym Instytutem Górnictwa**, a **Stowarzyszeniem Śląski Klaster Wodny**.

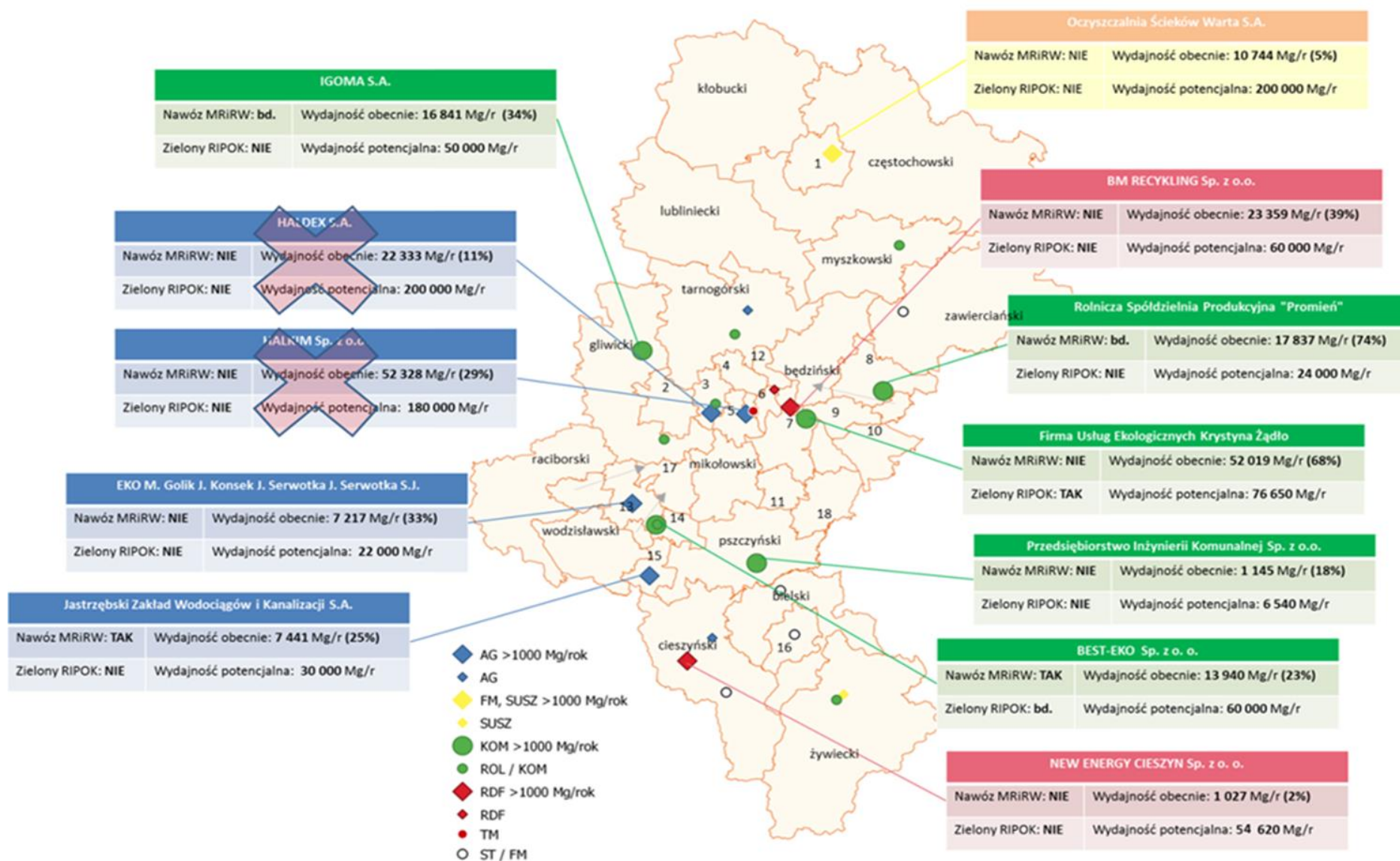
Praca realizowana w II etapach:

- Etap I – Analiza aktualnego stanu gospodarki osadami na terenie woj. śląskiego
- Etap II – Określenie możliwych kierunków zagospodarowania osadów

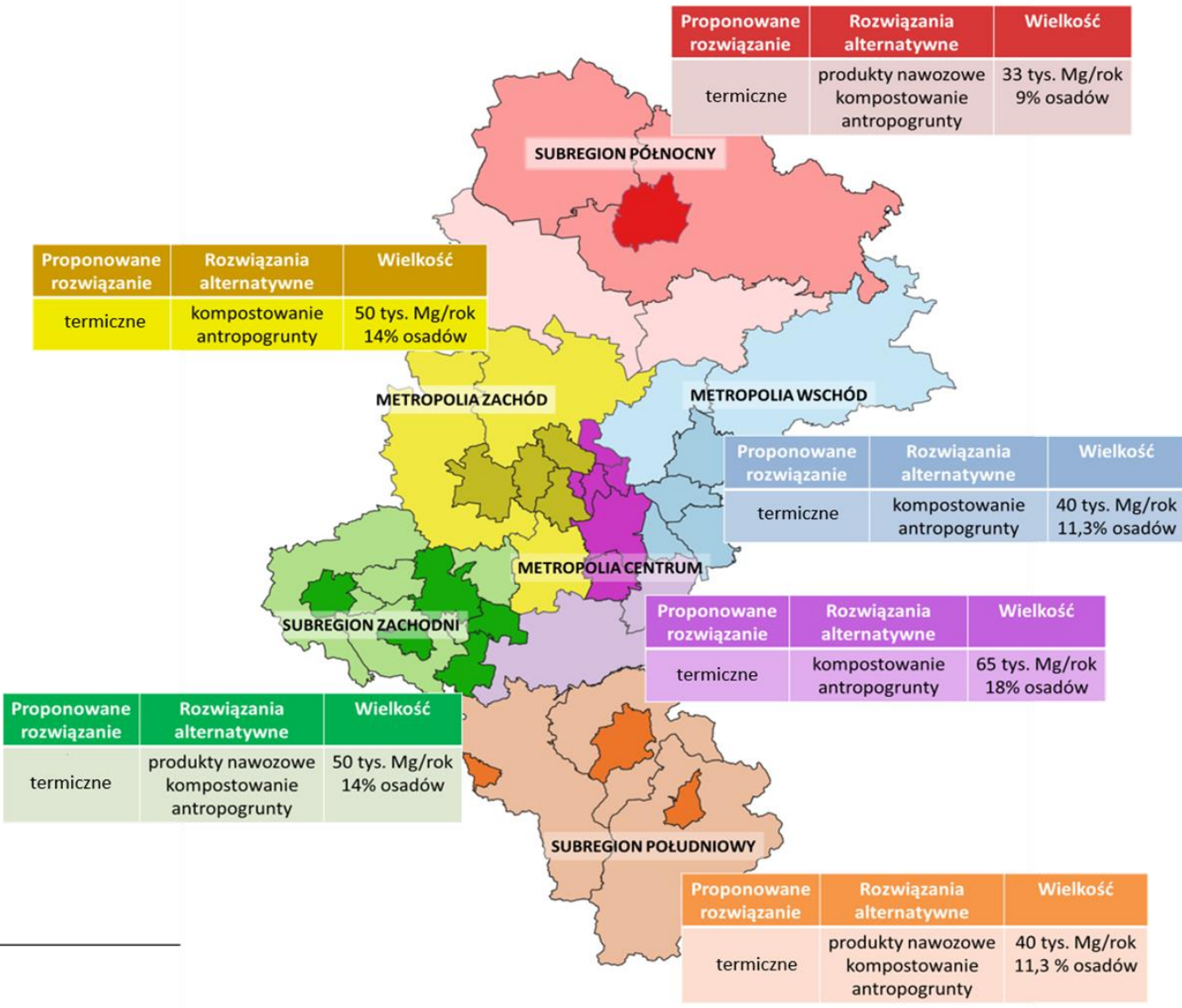

Opracowanie rekomendacji dla postępowania z odpadami o kodzie 19 08 05 (ustabilizowane komunalne osady ściekowe) na obszarze województwa śląskiego, które w sposób kompleksowy obejmowały będą problematykę ich zagospodarowania oraz maksymalizację odzysku ze wskazanej grupy odpadów surowca do ponownego wykorzystania.

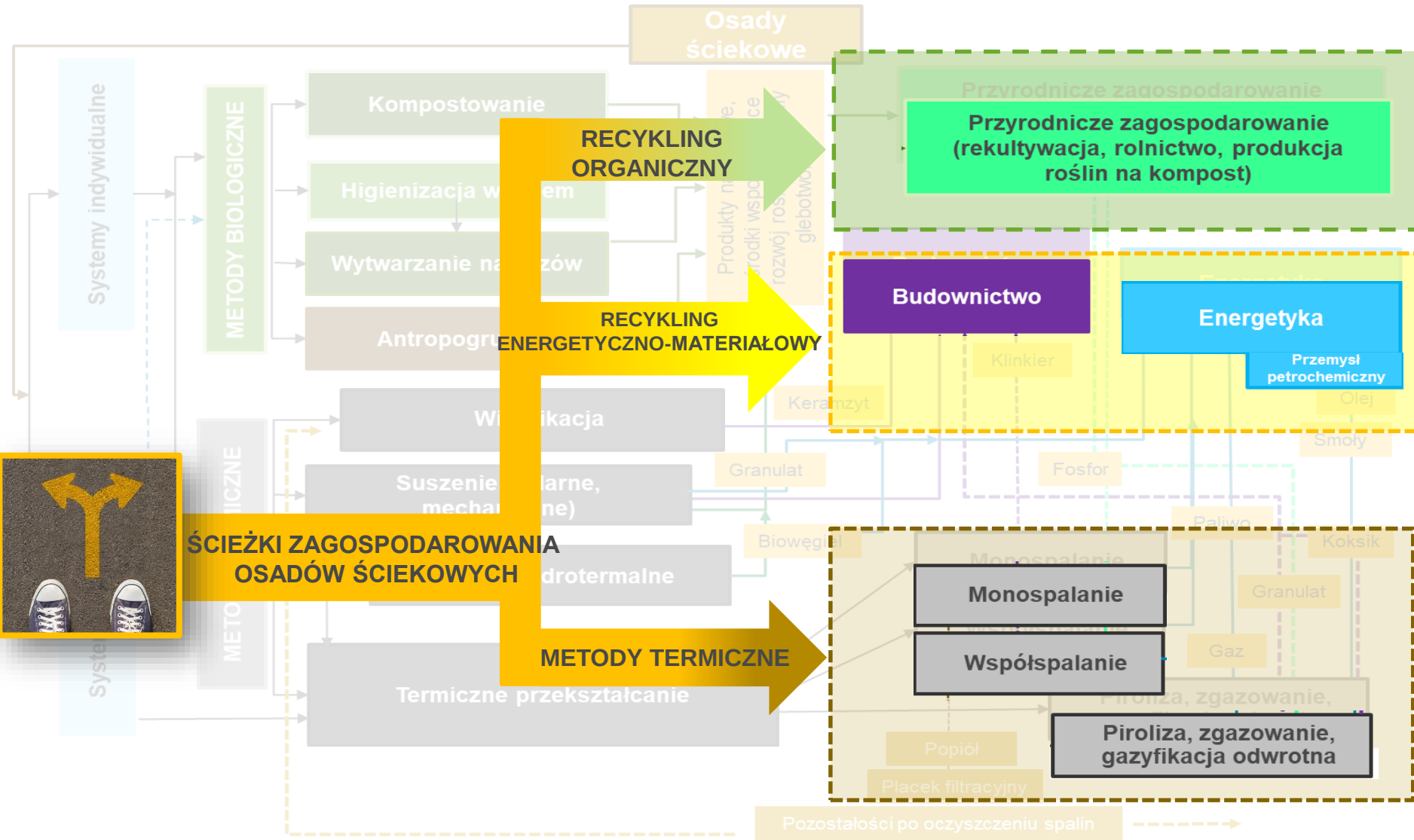
LOKALIZACJA GŁÓWNYCH INSTALACJI DO PRZERÓBK OSADÓW ŚCIEKOWYCH W REGIONIE

PROPOZYCJA MODELU REGIONALIZACJI SYSTEMOWEGO GOSPODAROWANIA OSADAMI ŚCIEKOWYMI NA TERENIE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

SPOSOBY ZAGOSPODAROWANIA OSADÓW ŚCIEKOWYCH

PROJEKTY B+R - GOSPODARKA ODPADAMI

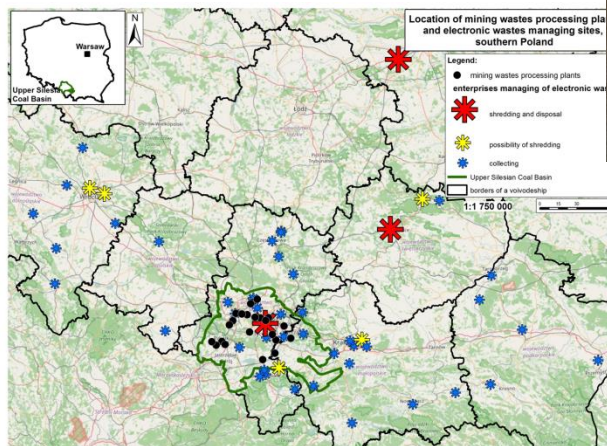

Projekt **CEReS** - Współprzetwarzanie odpadów pogórnich i elektronicznych: Nowe zasoby dla zrównoważonej przyszłości

Projekt CEReS ma na celu opracowanie nowego podejście technologicznego postępowania z zasiarczonymi odpadami pogórnymi, które stanowić będą tanie źródło roztworu do ługowania cennych metali z odpadów elektronicznych PCB.

Projekt realizowany w międzynarodowym konsorcjum (Wielka Brytania, Polska, Francja, Belgia).
Finansowany ze środków Funduszu Węgla i Stali.
Okres realizacji: 2016-2019

Przygotowanie i charakterystyka odpadów do badań, sporządzenie cross-mappingu dla odpadów pogórnich i elektronicznych dla terenu Polski oraz opracowanie innowacyjnych kierunków zastosowania odsiarczonych odpadów pogórnich w obszarze geoinżynierii materiałowej.

WYKORZYSTANIE GEOTERMII WÓD KOPALNIANYCH

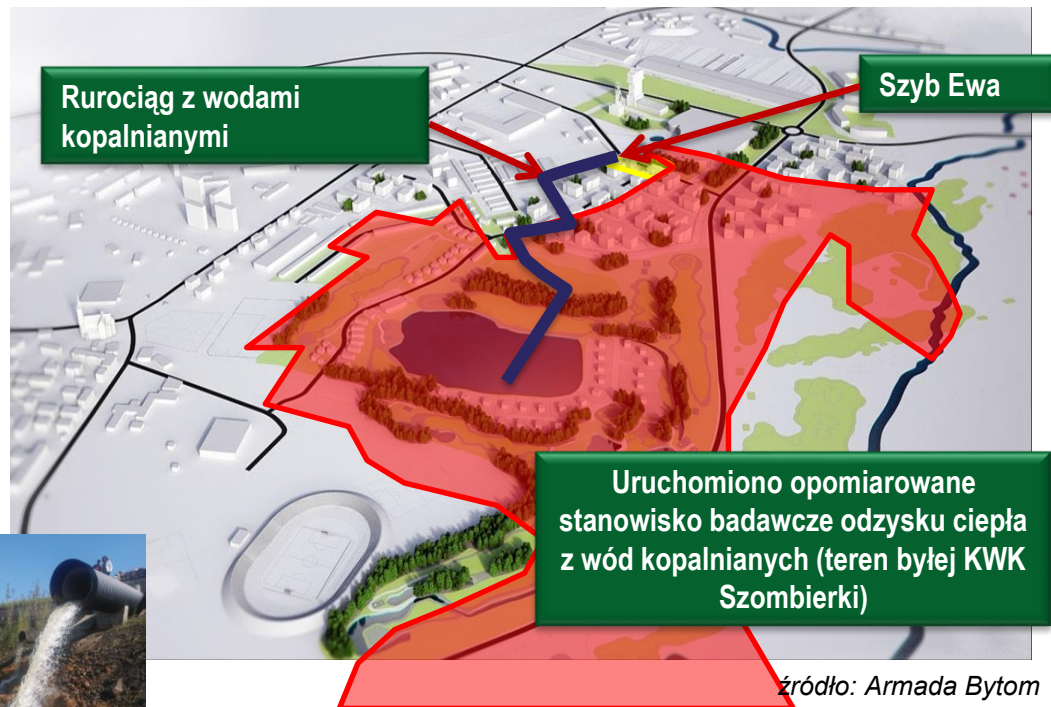
Projekt **LoCAL** - “Wykorzystanie wód kopalnianych jako źródła ciepła do ogrzewania budynków mieszkalnych i obiektów usługowych”

Rozwiązania i technologie dla niskoemisyjnej gospodarki – wdrożenia w sektorze usług publicznych i przedsiębiorstw

Projekt zrealizowano w międzynarodowym konsorcjum (Hiszpania, Wielka Brytania, Polska). Finansowany ze środków Funduszu Węgla i Stali.

Ilość odpompowanych wód z szybu “Ewa” to 5 m³/min (83 L/s) przy temperaturze na wylocie od 24 do 28°C

ROZBUDOWA SYSTEMU ZARZĄDZANIA TERENAMI POGÓRNICZYMİ NA TERENIE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Baza danych o terenach pogórnictwa obejmująca zestaw kilkudziesięciu rodzajów danych charakteryzujących tereny pogórnictwa pod kątem możliwości ich ponownego wykorzystania na cele gospodarcze i społeczne.

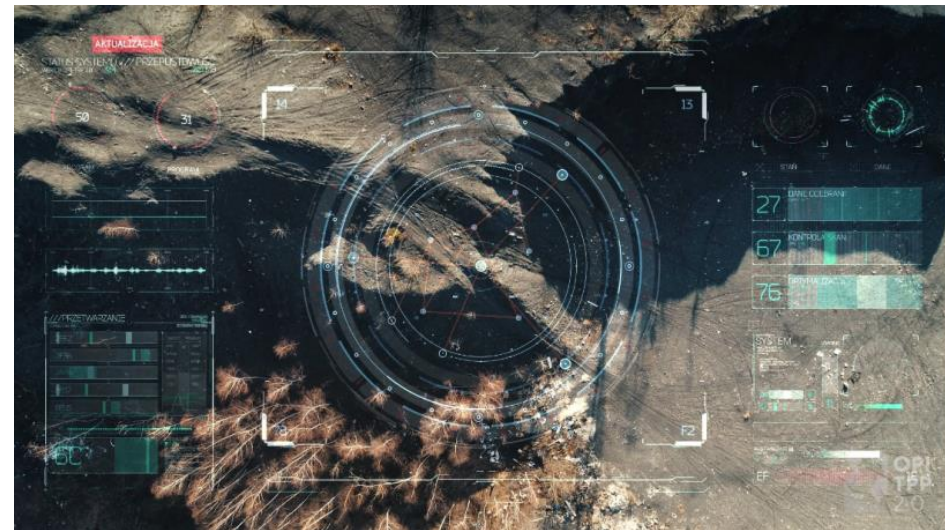
Zestaw narzędzi do waloryzacji terenów pogórnictwa ma stanowić wsparcie dla inwestorów poszukujących lokalizacji pod nowe przedsięwzięcia biznesowe, a zgromadzone i udostępnione w formie cyfrowej archiwalne dokumenty ułatwić proces przygotowania terenu pod nowe inwestycje.

Projekt realizowany jest ze środków EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

Działanie 2.1 Wsparcie rozwoju cyfrowych usług publicznych.

Okres realizacji: 2019-2022

System zarządzania terenami pogórnictwa – nowa, publiczna e-usługa

GiG Instytut
Badawczy

PROJEKTY GIG WSPIERAJĄCE GOZ

LOCAL

- LoCAL (Low-Carbon After-Life) - Czysta Energia – drugie życie kopalni - Zrównoważone wykorzystanie zatopionych wyrobisk po eksploatacji węgla kamiennego jako źródła energii ciepłej.
- AMIIGA - Zintegrowane zarządzanie jakością wód podziemnych w miejskich obszarach funkcjonalnych
- MANAGER - Zarządzanie wodami kopalnianymi dla ograniczenia zagrożeń środowiskowych po zakończeniu eksploatacji górniczej
- REURIS Revitalisation of Urban River Spaces / Rewitalizacja miejskich terenów nadrzecznych
- Rozbudowa systemu zarządzania terenami pogórnictwem na terenie województwa śląskiego (OPI-TPP 2.0)
- AZR – Akademia Zrównoważonego Rozwoju
- Współprzetwarzanie odpadów pogórnictwem i elektronicznych: Nowe zasoby dla zrównoważonej przyszłości

KORZYŚCI Z WDROŻENIA GOZ

GŁÓWNE BARIERY/WYZWANIA WDRAŻANIA GOZ

Finansowe

- Wysokie koszty transformacji
- Inwestycje wyprzedzające
- Wycena i monitorowanie kosztów i przychodów
- Ekonomiczna opłacalność recyklingu
- Niejednolite metody oceny efektywności

Instytucjonalne

- Głęboko ugruntowany liniowy wzorzec gospodarowania
- Skomplikowane lub nieelastyczne struktury regulacyjne
- Ograniczone zintegrowane działanie i/lub przywództwo
- Brak lub nikłe doświadczenia z PPP i/lub realizacji zielonych/innovacyjnych zamówień

Społeczne

- Brak świadomości i wrażliwości na potrzebę zmian
- Nawyki konsumenckie i opór wobec zmiany
- Odpadowa NIMBA

Techniczne

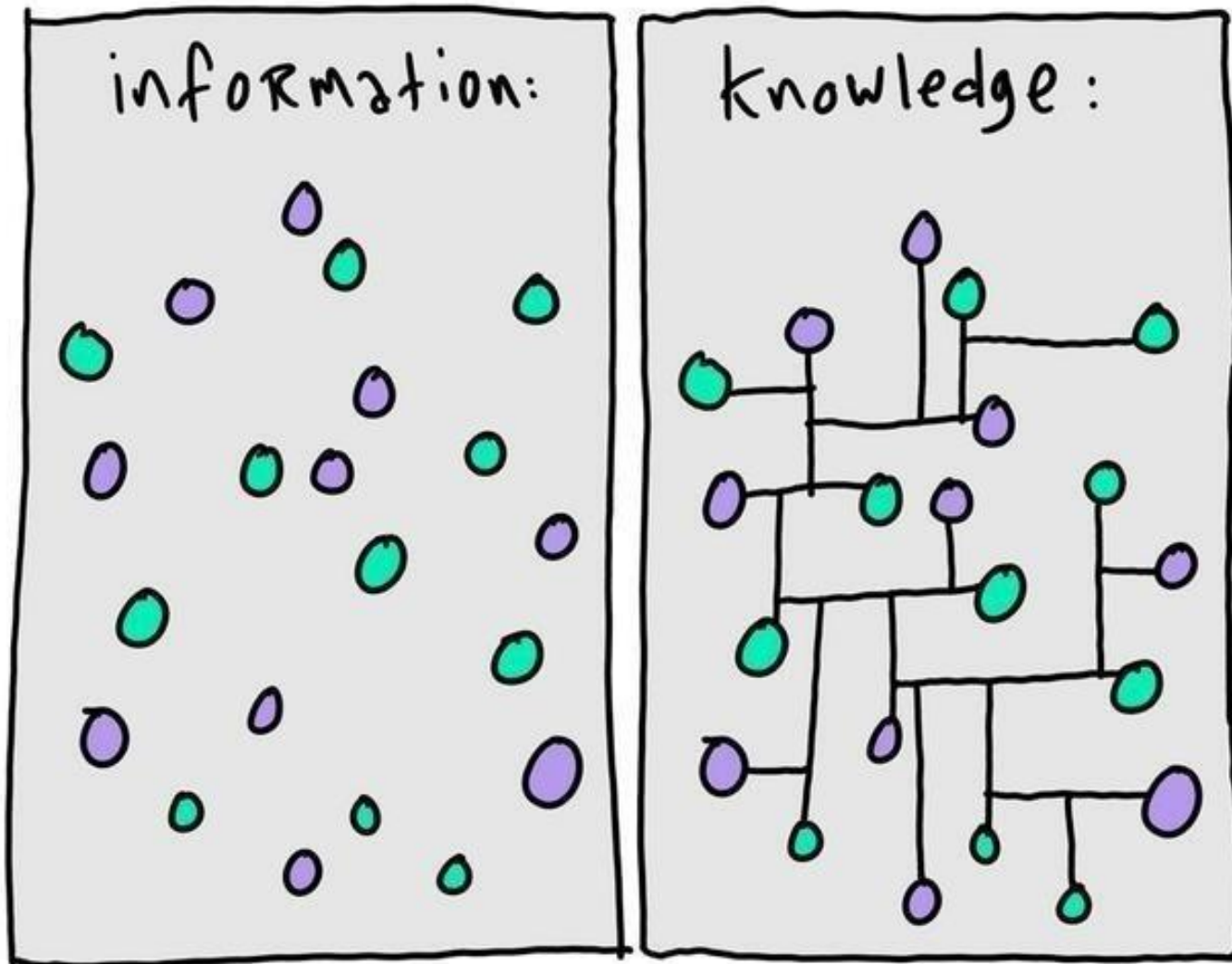

- Projektowanie produktów na wysypiska
- Celowe postarzanie produktów
- Brak wymiany informacji
- Brak wskaźników do pomiaru GOZ

BADANIA DLA GOZ

INFORMACJA VS. WIEDZA

Dziękuję za uwagę

dr inż. Jan Bondaruk
Dyrektor ds. Inżynierii
Środowiska
Główny Instytut Górnictwa
Plac Gwarków 1,
40-166 Katowice
tel.: 32 259 24 66
fax: 32 259 24 53
tel. kom.: 512 293 850
jbondaruk@gig.eu

